

รายละเอียดของรายวิชา (มคอ.3)
รายวิชา 000 148 พระวินัยปิฎก

ชื่อสถาบันอุดมศึกษา	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขต/คณะ/ภาควิชา	คณะพุทธศาสตร์ คณะครุศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

หมวดที่ 1 ข้อมูลโดยทั่วไป

1. รหัสและชื่อรายวิชา 000 148 พระวินัยปิฎก (Vinaya Pitaka)
2. จำนวนหน่วยกิต 2 (2 - 0 - 4)
3. หลักสูตรและประเภทของรายวิชา พุทธศาสตรบัณฑิต วิชาแกนพระพุทธศาสนา
4. อาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชาและอาจารย์ผู้สอน คณาจารย์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
5. ภาคการศึกษา / ชั้นปีที่เรียน ภาคการศึกษาที่ 2 / ชั้นปีที่ 1
6. รายวิชาที่ต้องเรียนมาก่อน (Pre-requisite) (ถ้ามี) ไม่มี
7. รายวิชาที่ต้องเรียนพร้อมกัน (Co-requisites) (ถ้ามี) ไม่มี
8. สถานที่เรียน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
9. วันที่จัดทำหรือปรับปรุงรายละเอียดของรายวิชาครั้งล่าสุด วันที่ 12 สิงหาคม 2553

หมวดที่ 2 จุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์

<p>1. จุดมุ่งหมายของรายวิชา</p> <p>เพื่อให้บัณฑิตมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับประวัติ ความเป็นมา ความหมาย โครงสร้างของพระวินัยปิฎก สามารถวิเคราะห์เนื้อหาสาระที่สำคัญในคัมภีร์มหาวิภังค์ ภิกขุณีวิภังค์ มหาวรรค จุลวรรค และปริวาร โดยอาศัย อรรถกถาและฎีกาประกอบ รวมทั้งสามารถนำหลักวินัยที่ได้รับจากการศึกษาพระวินัยปิฎกไปปฏิบัติตนได้อย่างเหมาะสม</p>
<p>2. วัตถุประสงค์</p> <p>หลังเรียนจบรายวิชาแล้ว ผู้เรียนสามารถ</p> <ol style="list-style-type: none"> อธิบายประวัติ ความเป็นมา ความหมาย โครงสร้างของพระวินัยปิฎก ได้ สามารถวิเคราะห์เนื้อหาสาระที่สำคัญในคัมภีร์มหาวิภังค์ ภิกขุณีวิภังค์ มหาวรรค จุลวรรค และปริวารได้ สามารถประยุกต์หลักวินัยที่ได้รับจากการศึกษาพระวินัยปิฎกไปปฏิบัติตนได้อย่างเหมาะสม เห็นคุณค่าของพระวินัยปิฎกในฐานะหลักการสำคัญของพระพุทธศาสนา เกิดความสำนึกที่จะดำรงคุณค่าของพระวินัยในฐานะการปฏิบัติตนตามพระธรรมวินัย
<p>3. วัตถุประสงค์ในการการพัฒนา/ปรับปรุงรายวิชา</p> <ol style="list-style-type: none"> ดำเนินการทำสื่อการเรียนการสอนโดย e-learning เพื่อให้เกิดความเข้าใจในหลักวินัย เปลี่ยนแปลงเนื้อหาการเรียนการสอนให้เป็นไปตามหลักฐานเชิงประจักษ์ตามหลักวินัย ใช้หลักการตามพระวินัยเป็นเครื่องมือในการสอนและวิเคราะห์จากสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคม

หมวดที่ 3 ลักษณะและการดำเนินการ

<p>1. คำอธิบายรายวิชา</p> <p>ศึกษาประวัติ ความเป็นมา ความหมาย โครงสร้างของพระวินัยปิฎก เลือกศึกษาวิเคราะห์เนื้อหาสาระที่สำคัญในคัมภีร์มหาวิภังค์ ภิกขุณีวิภังค์ มหาวรรค จุลวรรค และปริวาร โดยอาศัยอรรถกถาและฎีกาประกอบ และประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษาพระวินัยปิฎก</p>								
<p>2. จำนวนชั่วโมงที่ใช้ต่อภาคการศึกษา</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>บรรยาย</th> <th>สอนเสริม</th> <th>การฝึกปฏิบัติ/งานภาคสนาม/การฝึกงาน</th> <th>การศึกษาด้วยตนเอง</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>บรรยาย 30 ชั่วโมงต่อภาคการศึกษา</td> <td>สอนเสริมตามความต้องการของนิสิตเฉพาะราย</td> <td>ไม่มีการฝึกปฏิบัติงานภาคสนาม</td> <td>การศึกษาด้วยตนเอง 6 ชั่วโมงต่อสัปดาห์</td> </tr> </tbody> </table>	บรรยาย	สอนเสริม	การฝึกปฏิบัติ/งานภาคสนาม/การฝึกงาน	การศึกษาด้วยตนเอง	บรรยาย 30 ชั่วโมงต่อภาคการศึกษา	สอนเสริมตามความต้องการของนิสิตเฉพาะราย	ไม่มีการฝึกปฏิบัติงานภาคสนาม	การศึกษาด้วยตนเอง 6 ชั่วโมงต่อสัปดาห์
บรรยาย	สอนเสริม	การฝึกปฏิบัติ/งานภาคสนาม/การฝึกงาน	การศึกษาด้วยตนเอง					
บรรยาย 30 ชั่วโมงต่อภาคการศึกษา	สอนเสริมตามความต้องการของนิสิตเฉพาะราย	ไม่มีการฝึกปฏิบัติงานภาคสนาม	การศึกษาด้วยตนเอง 6 ชั่วโมงต่อสัปดาห์					

3. จำนวนชั่วโมงต่อสัปดาห์ที่อาจารย์ให้คำปรึกษาและแนะนำทางวิชาการแก่นักศึกษาเป็นรายบุคคล

- อาจารย์ประจำรายวิชา ประกาศเวลาให้คำปรึกษาผ่านป้ายประกาศและเว็บไซต์คณะพุทธศาสตร์ และทาง E-mail ของนิสิต
- อาจารย์จัดเวลาให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคล หรือ รายกลุ่มตามความต้องการ 1 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ (เฉพาะรายที่ต้องการ)

หมวดที่ 4 การพัฒนาการเรียนรู้ของนักศึกษา

1. คุณธรรม จริยธรรม

1.1 คุณธรรม จริยธรรมที่ต้องพัฒนา

พัฒนาผู้เรียนให้มีคุณธรรม จริยธรรมเพื่อให้สามารถดำเนินชีวิตร่วมกับผู้อื่นในสังคมปกติสุขโดยใช้หลักวินัยทางพระพุทธศาสนา และทำประโยชน์ต่อส่วนรวมโดยผู้เรียนสามารถสอดแทรกเรื่องที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรม จริยธรรมให้เกิดขึ้นไปพร้อมกับการศึกษาพระวินัยปิฎก ประกอบด้วยคุณธรรมจริยธรรมตามคุณสมบัติหลักสูตร ดังนี้

- 1) ตระหนักในคุณค่าและคุณธรรม จริยธรรม เสียสละ และซื่อสัตย์สุจริต มีวินัยตรงต่อเวลาและมีความรับผิดชอบต่อตนเองวิชาชีพและสังคม
- 2) มีภาวะความเป็นผู้นำและผู้ตาม สามารถทำงานเป็นทีมและสามารถแก้ไขข้อขัดแย้งและลำดับความสำคัญของปัญหา
- 3) เคารพสิทธิและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น รวมทั้งเคารพในคุณค่าและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์
- 4) เคารพกฎระเบียบและข้อบังคับต่าง ๆ ขององค์กรและสังคม

1.2 วิธีการสอน

บรรยายพร้อมยกตัวอย่างบททางพระวินัยและตัวอย่างกรณีศึกษาเกี่ยวกับประเด็นทางวินัยและจริยธรรมที่เกี่ยวข้องในการศึกษาพระวินัยปิฎก

- วิเคราะห์หลักวินัยและอภิปรายกลุ่ม
- กำหนดให้หาค้นหาตัวอย่างพระวินัยที่เกี่ยวข้อง
- กำหนดเนื้อหาสาระจากคัมภีร์ที่เกี่ยวข้อง

1.3 วิธีการประเมินผล

- พฤติกรรมการเข้าเรียน และส่งงานที่ได้รับมอบหมายตามขอบเขตที่ให้และตรงเวลา
- มีการอ้างอิงเอกสารที่ได้นำมาทำรายงาน อย่างถูกต้องและเหมาะสม
- ประเมินผลการวิเคราะห์กรณีศึกษา
- ประเมินผลการนำเสนอรายงานที่มอบหมาย

<p>2. ความรู้</p>
<p>2.1 ความรู้ที่ต้องได้รับ</p> <p>มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับประวัติความเป็นมา ความหมาย โครงสร้างของพระวินัยตามคัมภีร์มหาวิภังค์ ภิกขุณีวิภังค์ มหาวรรค จุลวรรค และปริวาร</p>
<p>2.2 วิธีการสอน</p> <p>บรรยาย อภิปราย การทำงานกลุ่ม การนำเสนอรายงาน การวิเคราะห์กรณีศึกษา และมอบหมายให้ค้นคว้าหาบทความ ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง โดยนำมาสรุปและนำเสนอ การศึกษาโดยใช้ปัญหาที่เกิดจากการละเมิดพระวินัยมาวิเคราะห์ และเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง</p>
<p>2.3 วิธีการประเมินผล</p> <ul style="list-style-type: none"> - ทดสอบย่อย สอบกลางภาค สอบปลายภาค ด้วยข้อสอบที่เน้นการวัดหลักการและทฤษฎี - นำเสนอสรุปการอ่านจากการค้นคว้าข้อมูลที่เกี่ยวข้อง - วิเคราะห์กรณีศึกษา
<p>3. ทักษะทางปัญญา</p>
<p>3.1 ทักษะทางปัญญาที่ต้องพัฒนา</p> <p>พัฒนาความสามารถในการคิดอย่างและมีการคิดอย่างเป็นระบบ มีวิจารณญาณในการวิเคราะห์ เพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับพระวินัยอย่างสร้างสรรค์</p>
<p>3.2 วิธีการสอน</p> <ul style="list-style-type: none"> - มอบหมายให้ผลิตค้นคว้าข้อมูลแล้วนำเสนอผลการศึกษา - อภิปรายกลุ่ม - วิเคราะห์กรณีศึกษาจากการละเมิดพระวินัยในสังคมปัจจุบัน - การสะท้อนแนวคิดจากการประพฤติ
<p>3.3 วิธีการประเมินผล</p> <ul style="list-style-type: none"> - สอบกลางภาคและปลายภาค โดยเน้นข้อสอบที่มีการวิเคราะห์สถานการณ์ หรือวิเคราะห์แนวคิดหลักวินัยที่เกี่ยวกับพระวินัยปิฎก - การนำเสนอการวิเคราะห์กรณีศึกษา
<p>4. ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ</p>
<p>4.1 ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบที่ต้องพัฒนา</p> <ul style="list-style-type: none"> - พัฒนาทักษะในการสร้างสัมพันธภาพระหว่างผู้เรียนด้วยกัน - พัฒนาความเป็นผู้นำและผู้ตามในการทำงานเป็นทีม - พัฒนาการเรียนรู้ด้วยตนเอง และมีความรับผิดชอบในงานที่มอบหมายให้ครบถ้วนตามกำหนดเวลา

4.2 วิธีการสอน

- จัดกิจกรรมกลุ่มในการวิเคราะห์กรณีศึกษา เช่น การละเมิดพระวินัยของพระสงฆ์ในปัจจุบัน
- มอบหมายงานรายกลุ่ม และรายบุคคล หรือ อ่านบทความงานวิจัย ทบความที่เกี่ยวข้องกับรายวิชา
- การนำเสนอรายงาน

4.3 วิธีการประเมินผล

- ประเมินตนเอง และเพื่อน ด้วยแบบฟอร์มที่กำหนด
- รายงานที่นำเสนอ / พฤติกรรมการทำงานเป็นทีม
- รายงานการศึกษาด้วยตนเอง (รายงานสรุปรวมยอดความรู้)

5. ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

5.1 ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่ต้องพัฒนา

- พัฒนาทักษะในการสื่อสารทั้งการพูด การฟัง การเขียน โดยการทำรายงานในเชิงวินัย
- พัฒนาทักษะในการวิเคราะห์ข้อมูลจากกรณีศึกษา ปัญหา สาเหตุการละเมิดวินัย
- พัฒนาทักษะในการสืบค้น ข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต เพื่อทำรายงาน
- ทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการสื่อสาร เช่น การส่งงานทางอีเมล
- ทักษะในการนำเสนอรายงานโดยใช้รูปแบบ เครื่องมือ และเทคโนโลยีที่เหมาะสม

5. วิธีการสอน

- อภิปราย
- มอบหมายงานให้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง จาก website สื่อการสอน e-learning และทำรายงาน โดยเน้นการนำตัวเลข หรือมีสถิติอ้างอิง จากแหล่งที่มาข้อมูลที่น่าเชื่อถือ
- นำเสนอโดยใช้รูปแบบและเทคโนโลยีที่เหมาะสม

5.3 วิธีการประเมินผล

- การจัดทำรายงาน และนำเสนอด้วยสื่อเทคโนโลยี
- การมีส่วนร่วมในการอภิปรายและวิธีการอภิปราย
- รายงาน

หมวดที่ 5 แผนการสอนและการประเมินผล

1. แผนการสอน

สัปดาห์ที่	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวน ชั่วโมง	กิจกรรมการเรียนรู้ การสอน สื่อที่ใช้ (ถ้ามี)	ผู้สอน
1	บทที่ 1 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับ พระวินัยปิฎก ความเป็นมาของพระวินัยปิฎก ความสำคัญของพระวินัยปิฎก	2	บรรยาย การยกตัวอย่าง หลักพระวินัยประกอบ การอภิปรายกลุ่ม และ การใช้สื่อ power point	
2	ความหมายของพระวินัยปิฎก โครงสร้างของพระวินัยปิฎก	2	บรรยาย การยกตัวอย่าง หลักพระวินัยประกอบ การอภิปรายกลุ่ม และ การใช้สื่อ power point	
3	คัมภีร์มหาวิงค์ ความเป็นมาของสิกขาบท การวิเคราะห์สาระสำคัญในคัมภีร์ มหาวิงค์ ภาค 1	2	บรรยาย การยกตัวอย่าง หลักพระวินัยประกอบ การอภิปรายกลุ่ม และ การใช้สื่อ power point	
4	การวิเคราะห์สาระสำคัญในคัมภีร์ มหาวิงค์ ภาค 2	2	บรรยาย การยกตัวอย่าง หลักพระวินัยประกอบ การอภิปรายกลุ่ม และ การใช้สื่อ power point	
5.	คัมภีร์ภิกขุณีวังค์ ความเป็นมาของภิกขุณีวังค์การ วิเคราะห์สาระสำคัญในคัมภีร์ภิกขุณี วังค์	2	บรรยาย การยกตัวอย่าง หลักพระวินัยประกอบ การอภิปรายกลุ่ม และ การใช้สื่อ power point	
6.	การเปรียบเทียบสิกขาบทระหว่าง คัมภีร์มหาวิงค์กับคัมภีร์ภิกขุณีวังค์	2	บรรยาย การยกตัวอย่าง หลักพระวินัยประกอบ การอภิปรายกลุ่ม และ การใช้สื่อ power point	
7.	คัมภีร์มหาพรรค ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับคัมภีร์ มหาพรรคและการศึกษาสาระสำคัญ ในคัมภีร์มหาพรรค ภาค1	2	บรรยาย การยกตัวอย่าง หลักพระวินัยประกอบ การอภิปรายกลุ่ม และ การใช้สื่อ power point	
8	สอบกลางภาค	2	-	-

สัปดาห์ที่	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวน ชั่วโมง	กิจกรรมการเรียนรู้ การสอน สื่อที่ใช้ (ถ้ามี)	ผู้สอน
9	การศึกษาระยะสำคัญในคัมภีร์ มหาวรรค ภาค ๒	2	บรรยาย การยกตัวอย่าง หลักพระวินัยประกอบ การอภิปรายกลุ่ม และ การใช้สื่อ power point	
10	คัมภีร์จุลวรรค ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับจุลวรรค การศึกษาระยะสำคัญในคัมภีร์จุลวรรค ภาค 1	2	บรรยาย การยกตัวอย่าง หลักพระวินัยประกอบ การอภิปรายกลุ่ม และ การใช้สื่อ power point	
11	การศึกษาระยะสำคัญในคัมภีร์จุลวรรค ภาค 2	2	บรรยาย การยกตัวอย่าง หลักพระวินัยประกอบ การอภิปรายกลุ่ม และ การใช้สื่อ power point	
12	คัมภีร์ปริวาร ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับคัมภีร์ปริวาร ลักษณะการถาม – ตอบในคัมภีร์ปริวาร	2	บรรยาย การยกตัวอย่าง หลักพระวินัยประกอบ การอภิปรายกลุ่ม และ การใช้สื่อ power point	
13	ทักษะเกี่ยวกับคัมภีร์ปริวาร	2	บรรยาย การยกตัวอย่าง หลักพระวินัยประกอบ การอภิปรายกลุ่ม และ การใช้สื่อ power point	
14	คุณค่าของพระวินัยปฏิภมต่อ สังคมไทย -คุณค่าด้านหลักคำสอน ประวัติศาสตร์พระพุทธศาสนาและ สังคมไทย	2	บรรยาย การยกตัวอย่าง หลักพระวินัยประกอบ การอภิปรายกลุ่ม และ การใช้สื่อ power point	
15	การนำเสนอรายงานของนิสิต	2	บรรยาย การยกตัวอย่าง หลักพระวินัยประกอบ การอภิปรายกลุ่ม และ การใช้สื่อ power point	
16	สอบปลายภาค	2		

2. แผนการประเมินผลการเรียนรู้

ที่	ผลการเรียนรู้	วิธีการประเมิน	สัปดาห์ที่ประเมิน	สัดส่วนของการประเมินผล
1	1.1,1.6, 1.7,2.1, 2.4-2.6, 3.2	สอบกลางภาค สอบปลายภาค	8 16	30 % 40 %
2	1.1, 1.6, 1.7, 2.1, 2.4-2.6, 3.2, 4.1- 4.6,.3.4.	วิเคราะห์กรณีศึกษา ค้นคว้า การนำเสนอ รายงาน การทำงานกลุ่มและผลงาน การอ่านและสรุปบทความ การส่งงานตามที่มอบหมาย	ตลอดภาค การศึกษา	20 %
3	1.1-1.7, 3.1	การเข้าชั้นเรียน การมีส่วนร่วม อภิปราย เสนอความคิดเห็นใน ชั้นเรียน	ตลอดภาค การศึกษา	10 %

หมวดที่ 6 ทรัพยากรประกอบการเรียนการสอน

<p>1. เอกสารและตำราหลัก</p> <p>มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, มหาจุฬาเตปิฏก. กรุงเทพมหานคร : มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. 2500</p> <p>มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, พระไตรปิฎกภาษาไทยฉบับมหาจุฬาฯ กรุงเทพมหานคร : มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. 2539</p> <p>มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, พระวินัยปิฎก. กรุงเทพมหานคร : มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. 2552</p>
<p>3. เอกสารและข้อมูลสำคัญ</p> <p>เสถียรพงษ์ วรรณปก. พระไตรปิฎกวิเคราะห์. พ.ศ. 253 . กรุงเทพมหานคร : รุ่งแสงการพิมพ์</p>
<p>4. เอกสารและข้อมูลแนะนำ</p> <p>แสวง อุดมศรี วินัยปิฎก เล่ม 1-2 กรุงเทพมหานคร : ประยูรวงศ์การพิมพ์, 2546.</p> <p>เว็บไซต์ ที่เกี่ยวกับหัวข้อในประมวลรายวิชา เช่น wikipedia คำอธิบายศัพท์</p>

หมวดที่ 7 การประเมินและปรับปรุงการดำเนินการของรายวิชา

1. กลยุทธ์การประเมินประสิทธิผลของรายวิชาโดยนักศึกษา

การประเมินประสิทธิผลในรายวิชานี้ ที่จัดทำโดยนักศึกษา ได้จัดกิจกรรมในการนำแนวคิดและความเห็นจากนักศึกษาได้ดังนี้

- การสนทนากลุ่มระหว่างผู้สอนและผู้เรียน
- การสังเกตการณ์จากพฤติกรรมของผู้เรียน
- แบบประเมินผู้สอน และแบบประเมินรายวิชา
- ข้อเสนอแนะผ่านเว็บบอร์ด ที่อาจารย์ผู้สอนได้จัดทำเป็นช่องทางการสื่อสารกับนักศึกษา
-

2. กลยุทธ์การประเมินการสอน

ในการเก็บข้อมูลเพื่อประเมินการสอน ได้มีกลยุทธ์ ดังนี้

- การสังเกตการณ์สอนของผู้ร่วมทีมการสอน
- ผลการสอบ
- การทวนสอบผลประเมินการเรียนรู้

3. การปรับปรุงการสอน

หลังจากผลการประเมินการสอนในข้อ 2 จึงมีการปรับปรุงการสอน โดยการจัดกิจกรรมในการระดมสมอง และหาข้อมูลเพิ่มเติมในการปรับปรุงการสอน ดังนี้

- สัมมนาการจัดการเรียนการสอน
- การวิจัยในและนอกชั้นเรียน

4. การทวนสอบมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาในรายวิชา

ในระหว่างกระบวนการสอนรายวิชา มีการทวนสอบผลสัมฤทธิ์ในรายหัวข้อ ตามที่คาดหวังจากการเรียนรู้ในวิชา ได้จาก การสอบถามนักศึกษา หรือการสุ่มตรวจผลงานของนักศึกษา รวมถึงพิจารณาจากผลการทดสอบย่อย และหลังการออกผลการเรียนรายวิชา มีการทวนสอบผลสัมฤทธิ์โดยรวมในวิชาได้ดังนี้

- การทวนสอบการให้คะแนนจากการสุ่มตรวจผลงานของนักศึกษาโดยอาจารย์อื่น หรือผู้ทรงคุณวุฒิ ที่ไม่ใช่อาจารย์ประจำหลักสูตร
- มีการตั้งคณะกรรมการในสาขาวิชา ตรวจสอบผลการประเมินการเรียนรู้ของนักศึกษา โดยตรวจสอบข้อสอบ รายงาน วิธีการให้คะแนนสอบ และการให้คะแนนพฤติกรรม

5. การดำเนินการทบทวนและการวางแผนปรับปรุงประสิทธิผลของรายวิชา

จากผลการประเมิน และทวนสอบผลสัมฤทธิ์ประสิทธิผลรายวิชา ได้มีการวางแผนการปรับปรุงการสอนและรายละเอียดวิชา เพื่อให้เกิดคุณภาพมากขึ้น ดังนี้

- ปรับปรุงรายวิชาทุก 3 ปี หรือตามข้อเสนอแนะและผลการทวนสอบมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ตามข้อ 4
- เปลี่ยนหรือสลับอาจารย์ผู้สอน เพื่อให้นักศึกษามีมุมมองในเรื่องการประยุกต์ความรู้นี้กับปัญหาที่มาจากงานวิจัยของอาจารย์หรือแนวคิดใหม่ๆ